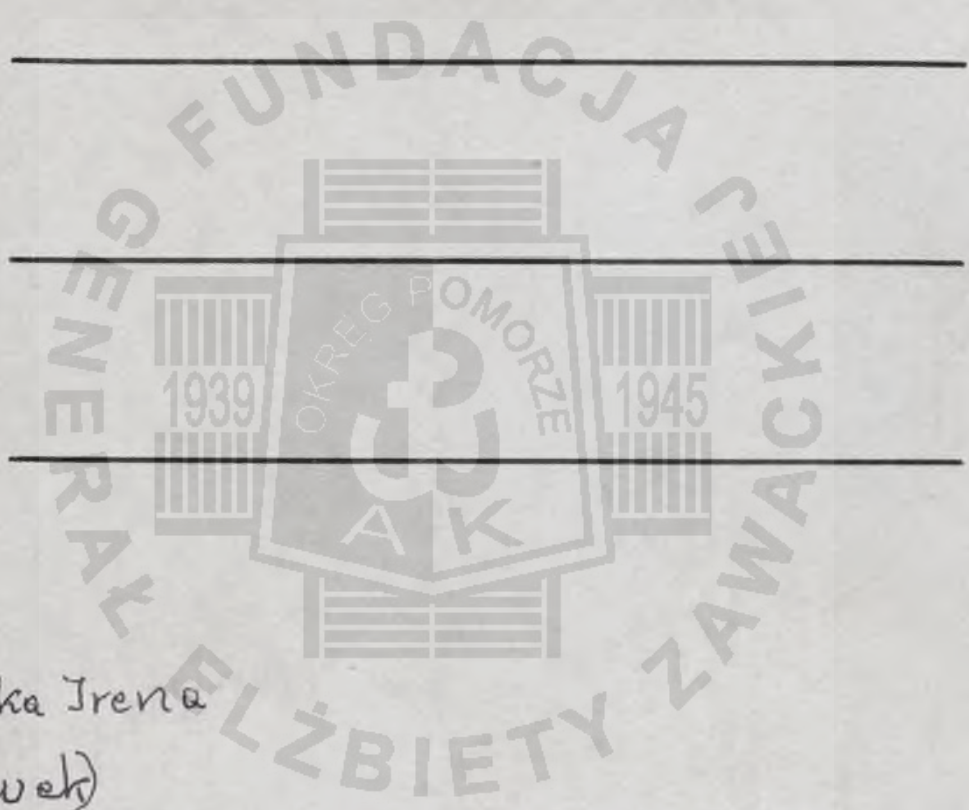

Włocławek

TECZKA

siostra
Widawska Irena
(Włocławek)
Warszawa

Włocławek
WSK-AK
†† Rasz Zofia
ps. „Myseka”
K: 276/276 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Prasa Łódź.....

J-K-276/276 Pom.....

Włodawek WSK AK.....

- I./1. Relacja k. 75. 1-10
- I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 2 s. 1-4
- I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —
- II. Materiały uzupełniające relację k. 2 s. 1-2
- III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —
- III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
- III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)
- III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —
- III./5. Inne ... —
- IV. Korespondencja
-
-
-
- V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 32
- VI. Fotografie działy ikonografii

1/1. Relacja - Rasz Zofia

1. Relacja o działalności Zofii
Rasz spisane przez siostrę 4.11.1977,
rękp. oryg. (mat. z Arch. E. Zawackiej) k. 3 s. 1-5
2. Relacja spisane przez E. Zawackie
na podstawie posiadanych zbiorów,
rękpis, oryg. k. 1 s. 6
3. Relacja Grupy Jazielskiej - Nowak,
z 20.02.1996, mpis oryg. k. 1 s. 7
4. Relacja o działalności Zofii
Rasz spisane przez Janę Wojciechę
Zielnińską - data napisu 27.08.1992,
mpis oryg. k. 1 s. 8-9
5. Próba biografii Zofii Rasz,
rękp. oryg. b. daty i autora k. 1 s. 10

1. relacja 1
Odpowiedź na schemat relacji o niemieckiej
jony uczestniczące walk o niepodległość.

I. Dane osobiste:

1. Krasz Łofia.

2. Ur. dn. 14/II. 1904 r. w majątku rodziców
Łakus w pow. Włodzawski, zmarła 1/V. 1954 r.

o Wamawen i pochowana na Cmentarzu.

3. Karol - Crestar, Walentyna z domu Seper.

4. Ojciec pochodził z inteligencji pracującej, matka
z rodziny niemieckiej. Ojciec prawnik, zmarł
na stanowisku vice-presesa Sądu Okręgowego
w Włodzawku.

5. Wykształcenie średnie. Do wojny była jony
rodniczek, podczas wojny pracowała jony
jakis mas jako pomocnika w krawcowej,
gdzie dostata werwanie na wyjazd do
Wiemiec, przed czym uchronila ją zapuszc-
nieta Awar od rebar. W miasteczku ma-
joni wyszukali jej prace pomocniczy w kuchni
iatriwskiej dla jakichs tam funkcjonariuszy nie-
mieckich, ^{ona et. Stana depniej} obierate kartofle, skrobata jony i
sinyta to onyths, prace byla b. wiekze re
względnie ma dwie ilosci i bardzo zimne wody.

BRUCOWUM
Elżbiety Zawackiej
pos. 276 Rom.
data wpływu 4/11-77

Później wystawili się jej o pracę w Centrali Aptecznej, które mieszkała się w gmachu Wronulowich przy placu Giefoerwika w Ostrobaszku. Pełniła tam pracę sprzedawki. Praca była ciężka i w cięższym lokalu i tam dotrwała do końca wojny.

Wzrostła była aktywistką b. prawnym, uczytelnicą, protokolinistką, lubianym przez obywateli. Oddała się sprawie, z którą wiązała jej los, wzięła w nią udział i pomogła zakończyć wojnę.

6. a) siostra - Helena W. Dawyda, ^{lub siostra Jan W. Dawyda} zamieszkała w Warszawie 02-112 ul. Sowińskiego 4 m 12.

b) Wojciech Jan Zieliński - kuzyn, zamieszkały: (Zawodowo - 22)

II. Okres przedwojenny do 1/IX.33 r.

- 1) Do wojny była przy rodzicach i prowadziła administrację domu. Waleria do Kłosa Sani domu, gdzie pełniła funkcję sekretarki Kłosa.
- 2) Ukończyła kurs obrony przeciwlotniczej, zorganizowany przez władze miejskie.

III. Okres okupacji do maja 1945 r.

- 1) Zawodowo nie pracowała. Z pracy w kuchni dla rodziny mieszkającej dostawała obiad dla siebie i matki. (Opis przed samą wojną umarł.) Ta praca w Centrali aptecznej w jej postaci. Wora tym pomagała jej materialnie rodzina.

✓ Brate Henryka Basse, który również ualeziat do 4
konspiracji, był b. rzuwny ję mtonkiem, ale koledy
ułatwili mu uicentę do abarsawy, gduj? naszto ni
bardzo interesowci jęgo osobę. Lale wyszic, że obcmu
o tych dniach dlichat bei ndczyt gduis wyjchaci.
Pustajorocy raprowiednici, że jęsi mojadę chaci jichs
stowo do brate, pojidiem ję uicini, a ^{tymsam} na sto-
le ^{or kerre} list napisany do brate z ostatnie wole, i r-
mi poiegnania od unierozjicy matki, ktora dwa dni
joricy amorte. Do brate nie razineli, jak również
do mozej kicnani, o ktorej uniatam kartę od brate.
Chorobe matki byta dla nas jiomnochronen.
Wychodząc, ostkarzeli nasznie jnyjsi nansz wasty-
pnego dnia do brine Coestajro. dlystatyjsim, że
to ostatnie chwile naszego widzenia. Pate noc
jmeridiatyjsim, nie sifisz, spakowatyjsim jakis kio-
monek z cieplymi naczami i nansz poiegnatyjsim
ci jak by nas nansz. Wroscite jidnak pod wicior.
Neglowali ję unieramowicic, Frank samikonyt ni sypic-
nada, domogaję ni jpotwierdzenia radanego jnytsia,
ale nie uderzył, tylko raprowiedniat, że jęsi drugi
nas jnyjsia ję nię do domu, to jui do niego nie
wroci. i wyjuscili ptaka z matki.

IV. Otres powozjenny

✓ W pierwszym dniu ję wojska jnyredt do nas Dugi
i unieradawit, że na dwa dni jęd kicnawic wyjic
z nansz okolicy, nabili dliczata z ostatnie jnyjsia

5

1/ So wojnie Zofia Rasz prowadza w Osirodku
Rednowia w 15 Fortach, przy ul. Chichowicza, do
1954 r., w którym to roku zmarła ^{na raka} (w szpitalu
Elbickim) w wieku ok. 15 r. pochowana została
na Powązkach;

To wszystko, co mogłam napisać,
niejako udało mi się, bo nie było
mnie wtedy w 15 Fortach, a jej obowią-
zka były inne.

Warszawa, ~~15/11/1944~~ du. 4/XI. 44 r.
(Zmiej Widawskiej)

Wid

RS

Stwierdzam własnoręcznie
podpisu siostry Zofii Rasz
4/11/77 E Zawacka

Rasa Zofia ^{pośluzka ps. 'Kryzys'} (Włodawka)
 nr. 140 1907 w majątku rodziców Łukasiewiczów powiat
 ojciec Karol Crestan R. był wiceprezesaem Rady Okręgowego
 w Włodawce, matka Walerianna z d. Szepers
 R. ukończyła szkołę średnią, do wojny mieszkała w
 Włodawce w rodzinie, którym prowadziła dom. Była
 sekretarką Kasa Zdravna Pani Domu.
 ukończyła kurs obrony przeciwlotniczej.

na ul.
Cyganki 13

W czasie okupacji ^{przejechała - mieszkała z matką w Włodawce} pracowała ^{do końca wojny} w fabryce ^{na ul. Starodębskiej} włókienniczej w Włodawce,
 potem w Kuchni Zdravnej jako pomoc kuchenna,
 potem jako sprzedawca w Centrali Aptecznej, mieszkała
 na przy placu Kapucynów w gmachu 55 Krowianek

✓ w maju 1942
 zaproszona do 212 - PK przez Henryka Gracza -
 machera, szefa kuchni, ps. 'Kryzys', matka, mąż
 O. V. K. Komandy Okręgu, który w R. miał ~~komandę~~
 cały mi tyg odniamni kuchni i punkt spotkań.

była
Kuchnia R.,

Dnia 22 XI 1942 odjechała z jej domu rezyja u prozaki-
 ramin ~~Włodawki~~ - bezskutecznie, bo Gestapo zjechało na
 choroby i jej matki, która umarła 24 XI 42.

✓ R. była igromarkiz, kochana, ^{Gracjan, Długosz, Ambrose Okręgu} przez tym pełniła
 funkcje kierowniarki referatu BGP ~~Komandy Okręgu~~
~~inspektoratu Włodawek~~. czasami była korystka
 portowa dla Komandy Okręgu.
 Po wojnie pracowała R. w Ośrodku Zdravna w Włodawce
 z marcia 1 maja 1954 w Warszawie, pochowana na
 Powązkiach. odmarzona Sr. 100 Jan. 211.

- Zbiory z 2. partii - 276 P
 - rel. matki Henryk Włodawki
 - mat. H. Melzackiej - Szwajcarska
 - " " B. Przybylskiej - Prudobaj
 - " " J. Jacek Włochy - Jędrzejowski
 - " " K. Chylini, W. Zaleski, G. Hosi

✓

była Henryka R., który był porucznikiem Komandy Okręgu,
 ale został nie do Warszawy; rezyja była

21

VI 96

7

Raszówna Zofia ps. Myszka Włocławek - WSK

W zeszłym roku rozmawiałam z Hanką Marcinkowską na temat Zosi Raszówny, powiedziała, że za mało została podkreślona praca Myszki. Hanka poprosiła bym uzupełniła i to zostanie dołączone do teczki Myszki.

Myszka utrzymywała stały kontakt z kolejarzami jeżdżącymi do GG. W jej mieszkaniu były deponowane rozkazy do KO Pomorze jak również bibuła, którą kolejarze przywozili. Przez swoje łączniczki rozprawiała bibułę w terenie. Utrzymywała również już po Powstaniu łączność z Komendą Obszaru Ziemi Zachodnich. Do niej woziłam pocztę i odbierałam na rozkaz J. Chylińskiego ps. Rekin, Wicher, Kamień, szef sztabu KO.

Była z-czynią k-ótki Wsk na Podokręg Południowy Władysławy Zieloniewskiej ps. Darnina, Rakietka. Ja spotkałam 2 razy Darninę u Myszki wówczas jeszcze nie znałam Darniny. Myszka przedstawiła mnie jako córkę kuzynki i powiedziała mi, że mam się zwracać do niej per ciociu. Do końca 1944r zawoziłam do niej pocztę od Rekina jak również przywoziłam. Byłam u niej również 2 razy po zakończeniu działań wojennych, również oddałam jej pocztę i odebrałam.

Pracowała również w Opiece Społecznej, zaopatrując potrzebujących w materiały sanitarne oraz żywność, którą na jej rozkaz podrzucano potrzebującym bez wyjawiania nazwiska od kogo to pochodzi.

Myszka była związana z konspiracją od połowy 1940r, kwaterował u niej Stanisław (Mjr. Józef Gruss) szef II-ki KO oraz Kamień (Józef Chyliński, szef sztabu KO). Organizowała kwatery dla szatbowców, którzy zjawiali się na terenie Włocławka i okolicy.

Leicester 20-2-1996

Yas Nowakow - Gajdosh

R a s z ó w n a Z o f i a , ps. „Myszka”,
Urodzona dnia 14 lutego 1907 roku w Łaknie, /maj. Łakno/
w pow. włocławskim; córka Karola Czesława Rasza, sędziego,
ostatnio wiceprezesa Sądu Okręgowego we Włocławku -
i Walentyny Raszowej, z domu Schoeppe /Szepe/.

Wykształcenie zdobywała w Gimnazjum Marii Konopnickiej
we Włocławku. Ukończyła tam również kurs LCPP i OPL.
Do wybuchu wojny zawodowo nie pracowała - pełniła społecznie
funkcję sekretarki w Kole Pań.

Mieszkała w domu przy ul. Cyganka 13, który był rodziną
własnością. W czasie niemieckiej okupacji zastali
przesiedleni z mieszkania na parterze do mieszkania na
poddaszu; w mieszkaniu tym byli zameldowani: Walentyna
Raszowa - matka „Myszki”, Irena Widawska - siostra, syn
Ireny - Jan, Henryk Rasz - brat. Pod koniec niemieckiej
okupacji wszyscy ci mieszkańcy wyprowadzili się poza
Włocławek, a do Zofii Raszówny dołączyła p. Babińska *Jadwiga*
~~/imie znalazłem ale nie mogę sobie przypomnieć/.~~

Chroniąc się przed wywiezieniem do Niemiec, Zofia przy-
jęła pracę w niemieckiej kuchni żołnierskiej, co poza
tym pozwalało na pobieranie pewnego rodzaju deputatu
w postaci zupy czy kartofli, które mogła zabierać do do-
mu. Po pewnym czasie przyjęła pracę sprzątaczką w Cen-
trali Rybnej we Włocławku.

W roku 1942 Zofia Raszówna przystąpiła do pracy konspi-
racyjnej w AK /być może zaprzysiężona została później/.
Prowadziła punkt kontaktowy dla Komendy Okręgu, we włas-
nym mieszkaniu, kierowała siatką łączności oraz organi-
zowała przerzuty osób i materiałów do Polski Centralnej
/G.G./. Zajmowała się również przekazywaniem materiałów
BIP-u i akcji „N”, poprzednio zaś lokalnej prasy konspi-
racyjnej, np. „Pioruna”. Z mieszkania Myszki korzystał
często „Michał” /kpt. Henryk Gruetzmacher/, również „MA-
ria” /Jadwiga Derucka/ oraz Ewa /Irena Jagielska/. Za-
glądał tam „Czarny” /jako „Długi”/ /kpt. Józef Gruss/ o-
raz „Wicher” /ppłk Chyliński/.

W roku 1943 włocławskie g-po dokonało rewizji mieszkania
Myszki /było to w czasie śmiertelnej choroby jej matki/
w poszukiwaniu Henryka, który uciekł już do Warszawy.
Istnieje wersja, którą podała mi Myszka dla Michała, że
g-powcy zostali naprowadzeni na dom, w którym przebywał
Wikliński, t.j. Michał. Prawdziwości tej wersji, a w
szczególności nazwisku osoby naprowadzającej, zaprze- 11

czył kategorycznie „Michał Mały” /por. Aleksander Schulz/.
 Po wojnie Myszkowa - Zofia Raszówa - pracowała we włocławskiej służbie zdrowia jako higienistka szkolna.
 Zmarła na raka 1 lipca 1954 roku w szpitalu, Elżbietanek w Warszawie. Pochowana na Powązkach.
 Pośmiertnie odznaczona Krzyżem Armii Krajowej.

[Handwritten signature]
 Jan Wojciech Zieliński

076/P

Proba biogramu Włodasch
NSK

10

++ Rasse Tafia ps. Myszkowski urodz. 14. II. 1904 r.
 w miasteczku Lakno pow. Włodasch
 córka ~~matki~~ Karola ^{Włodasch} i Heleny z d. Szepur.
 W Krakowie została zatrudniona jako ~~pracownica~~ ^{pracownica} obsługi
~~pralni~~ ^{pralni}. ~~Pracowała~~ ^{Pracowała} nie pracowała.
 (Była schroniona w kwaterze Pań, do której uciekła).
 W czasie wojny przez pewien czas pracowała
 w kwaterze jako pomocnica. Ponieważ groził jej
 wywóz na roboty do Niemiec, zatrudniła się jako
 pomocnik w kuchni żołnierskiej w Włodasch.
 Po wojnie jako sprzedawczyni w Centrali Rybnej w Włodasch,
 gdzie pracowała do końca wojny.
 Do konspiracji zaproszono ją w maju 1943 r. przez
 Henryka Gritzschera ps. "Michał". Została przyjęta
 do "Kółka". Jej mieszkaniem było kwaterek dla "Michała".
 W sprawie bratki Henryka była wywołana na przesłanie
 jej również przeprowadzono rewizję w mieszkaniu.
 Szczegółowy akt przesłania ostatecznie nie ma
 znaczenia, ponieważ jej również przywożony tam

Henryk "Michał" Gritzsch.

~~Do wojny~~
 Do wojny pracowała w Górnym Zakroju
 w Włodasch przy ul. Mickiewicza do roku 1954
 1 maja 1954 r. została na rękach w szpitalu
 Elżbiety w i pochowana
 na Powązkach.

Zbiory E. Zawadzkiej - rel. z listy Henryka Włodasch,
 um. w W. w. ul. Nowolipki 7 m 12
 Jul. Jedyn. Danuła, O. Gritzschera, W. Zichlinskiego,
 list Kłopotliwego, J. Olszewski

W

1/2. Dokumenty dotyczące rektorów (oryginały)
Kasa Dofia:

1. karta - niemiecka na odsiecz -
nr 290/195, oryg. (koperta) k. 1 s. 1-2
2. Leg. 160 z 5.07.1951 uprawniająca
do ulgowych przejazdów koleją, oryg. k. 1 s. 3-4

1/2.

poz. 1

niemiecka karta

odrzutowa nr 290195,

oryg. k. 1 s. 1-2

1979

FUNDACJA

GENERAK
WOLFF
FELZBIE

LWA Posen

N 290195

Spinnstoffkarte für Polen

(Frauenkarte)

für Rosa Rosie
 geboren am 14. 2. **P** 1907.
 Wohnort Lesau
 Wohnung Prandau 13/7
 (Mit Tinte auszufüllen)

Die Karte gilt bis 30 Juni 1944. Sie ist nicht übertragbar. Die Karte darf nur zur Befriedigung des Bedarfes des Karteninhabers benutzt werden. Aus dem Zusammenhang gelöste Kartenteile und Abschnitte sind ungültig.

rel 29
Pan

Bezugsnachweis über 25 m Flickstoff gültig ab 1. 12. 43 gegen Abtrenn. der für die betr. Meterware vorgeschr. Punktzahl	Bezugsnachweis über 0,25 m Flickstoff gültig ab 1. 4. 44 u. gegen Abtrenn. der für die betr. Meterware vorgeschr. Punktzahl	Nähmittel c Gültig ab 15. 9. 1943 u. gegen 1 Punkt	Nähmittel d Gültig ab 15. 12. 1943 u. gegen 1 Punkt	Nähmittel e Gültig ab 15. 3. 1944 u. gegen 1 Punkt
Bezugsnachweis über 1 Arbeitskleid oder 1 Arbeitsmittel oder 1 Kittelschürze	Arbeitskleider, Arbeitsmittel, Kittelschürzen	I	II	III IV
Bezugsnachweis über 1 Arbeitsrock gewebt	Arbeitsröcke, gewebt	—	42	23 30
Bezugsnachweis über 1 Kittelschürze	Arbeitsblusen, gewebt	—	18	10 16
Bezugsnachweis über 1 Arbeitsrock gewebt	Trägerschürzen, Wappschürzen	—	20	11 17
Bezugsnachweis über 1 Kittelschürze	Sonstige trägerlose Schürzen	—	—	10 12
Bezugsnachweis über 1 Kittelschürze	Vieredertücher, Kopftücher, Erntehauben	—	—	7 10
Bezugsnachweis über 1 Kittelschürze	Taghemden mit Vollachsel, ab 90 cm Gesamtlänge, gewebt	—	6	4 4
Bezugsnachweis über 1 Kittelschürze	Taghemden mit Trägern, auch alle gewirkten oder gestrickten Taghemden, ab 90 cm Gesamtlänge	—	—	13 20
Bezugsnachweis über 1 Kittelschürze	Schlepper und Beinkleider	—	—	7 12
Bezugsnachweis über 1 Kittelschürze	Kittlröcke jeder Art	—	—	7 11
Bezugsnachweis über 1 Kittelschürze	Büstenhalter	3	—	—
Bezugsnachweis über 1 Kittelschürze	Strumpfhaltergürtel	4	—	—
Bezugsnachweis über 1 Kittelschürze	Strümpfe	4	—	—
Bezugsnachweis über 1 Kittelschürze	Strick- u. Handarbeitsgarne 100 g	—	4-6	—

Für den Bezug von Flickstoff gilt der Katalog der 4. Reichskleiderkarte.

Auf die Karte können nur die abgesetzend geschnittenen Waren bezogen werden. Bei jeder Ware ist angegeben, wieviel Abstücke von dem Verkäufer vor Auftragsstellung der Ware von der Karte abgezogen werden. Außer den Abstücken hat der Verkäufer bei entsprechenden Bezugsnachweis von der Spinnstoffkarte abzutrennen. Von einer Ware dürfen nur soviel Stücke bezogen werden, als Bezugsnachweise auf der Karte vorhanden sind. Nur ein Teil der Bezugsnachweise kann ausgenutzt werden, da die Zahl der Abstücke nicht überschreitet, um sämtliche Bezugsnachweise zu verwenden.

An Stelle der Fertigware kann auch die für die Arbeit benötigte Meterware bezogen werden. Es dürfen nur solche Stoffqualitäten als Meterware abgegeben werden, die üblicherweise zu den im Warenverzeichnis angegebenen Fertigwaren verarbeitet werden. In diesen Fällen ist außer der vorgeschriebenen Abstückzahl der für die betreffende Fertigmare vorgesehene Bezugsnachweis von der Karte abzutrennen (z. B. der Bezugsnachweis für 1 Hemd, wenn Stoff für 1 Hemd bezogen wird).

Bei Verstößen gegen diese Bestimmungen werden Käufer und Verkäufer gemäß § 1 und 2 der Verbrauchsregelungs-Strafverordnung vom 6. April 1940 streng bestraft.

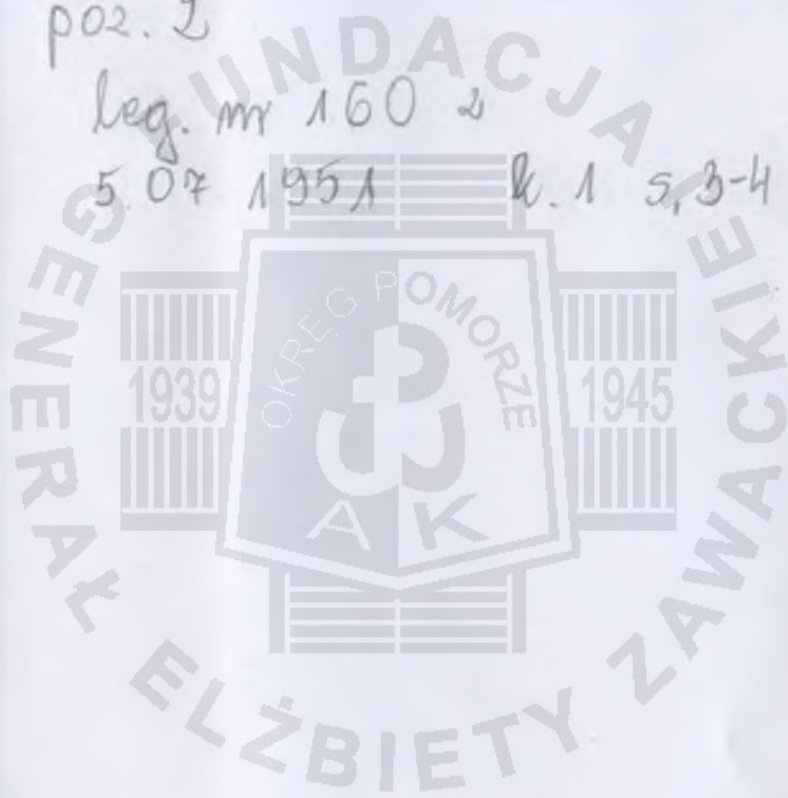
- 2 P Gültig nach Aufruf
- 3 P Gültig nach Aufruf
- 4 P Gültig nach Aufruf
- 5 P Gültig nach Aufruf
- 6 P Gültig nach Aufruf
- 7 P Gültig nach Aufruf
- 8 P Gültig nach Aufruf
- 9 P Gültig nach Aufruf
- 10 P Gültig nach Aufruf

1/2.

poz. 2

leg. nr 160 z

5.07.1951 k. 1 s. 3-4

Uprawnia do przejazdów kolejami państwowymi według taryf (owym dla pracowników państwowych)

pieczęć podłuzna wystawcy

Legitymacja Nr 160

Rasa

nazwisko

Wojcik

imię (liternic)

Pielęgniarka

(kennalsko upełn. służbowy)

Włocławsku

Włocławek dn. 2 lipca 1954

Legitymacja 160 ma
na okres 12 m.
nazwisko

1939

Tajsa Rancisz

Wyznawczy podpis posiadacza legitymacji

Ważna na rok wystawienia

Ważność legitymacji przedłużona do na rok

m. p.

52

m. p.

53

m. p.

54

m. p.

m. p.

1954r.

Podpis wystawiającego

II. Materiały uzupełniające relacje -
- Dasa Zofia:

1. Biogram Dasy Zofii autorstwa
H. Marcinkowskiej, napis kop. k. 1 s. 1
2. H. Krawejewska - Marcinkowska, biogram
„Dasa Zofia”, [w:] Stow. biograficzny
konspiracji pomorskiej 1939-1945,
Tom II 1994, z. 1, s. 174 kserokop. k. 1 s. 2

Rasz Zofia ps. "Myszka" /1907-1954/ ref. WSK obw. AK Włocławek, szef BIP Okr. AK Pom.

Ur. 14.II.1907. w maj. Łakno k. Włocławka, c. Karola Czesława, prawnika, wiceprezesa Sądu Okręg. we Włocławku i Walentyny z d. Schoepe. Do wybuchu wojny mieszkała z rodzicami we Włocławku, gdzie ukończyła szk. średnią. Nie pracowała zawodowo.

Jesienią 1939 r. pracowała początkowo jako pomocnica krawcowej, następnie w niemieckiej kuchni żołnierskiej, a do końca wojny jako sprzątaczkę w centrali aptecznej. Do służby w AK została zaprzysiężona prawdopodobnie w maju 1942 r. przez kuzyna, Henryka Gruetzmachera ps. "Michał", "Marta", szefa łączności KO AK Pom., który przez kilka tygodni przebywał na kwaterze w jej mieszkaniu we Włocławku. Pod ps. "Myszka" pełniła funkcję łączniczki "Michała", referentki WSK obw. AK Włocławek a także była czynna w służbie BIP KO, przechowując i kolportując gazetki przywożone z Warszawy. W jej mieszkaniu mieściła się także okresowo skrzynka poczt. KO dla KG AK.

Prawdopodobnie była czynna w organizacji "Niepodległość". Po zakończeniu wojny pracowała w ośrodku zdrowia we Włocławku. Zmarła 1.V.1954 r. i została pochowana w Warszawie na Powązkach.

Brat Zofii, Henryk Rasz, o nazwisku konsp. Brzeski, mieszkając we Włocławku w latach 1941-1942, pełnił funkcję prokuratora Wojsk. Sądu Specjalnego KO AK Pom., organizował konsp. sieć sądownictwa. Od 13.IV 1942 r. działał naterenie Warszawy. Brał udział w Powstaniu Warszawskim.

AP AK T. J. Czylińskiego, H. Gruetzmachera, I. Jagielskiej, J. W. Zielińskiego, Z. i H. Raszków; B. Crzanowski, Konspiracja... sm 20. *halne pod-*

zenna...

H. Marcinkowska

Rasz Zofia ps. "Myszka" (1907-1954), referentka WSK Obw. AK Włocławek, szef BIP Okręgu AK Pomorze.

Ur. 14 II 1907 r w majątku Łakno k. Włocławka; córka Karola - prawnika, wiceprezesa Sądu Okręgowego we Włocławku i Walentyny z d. Schoeppe. Do wybuchu wojny mieszkała we Włocławku, gdzie ukończyła szkołę średnią. Nie pracowała zawodowo.

Od jesieni 1939 r. pracowała we Włocławku, początkowo jako pomocnica krawcowej, następnie w niemieckiej kuchni żołnierskiej, a do końca wojny jako sprzątaczką w centrali aptecznej. Do służby w AK została zaprzysiężona prawdopodobnie w maju 1942 r. przez kuzyna, Henryka Gruetzmachera ps. "Michał", "Marta", szefa łączności KO AK Pom., który przez kilka tygodni przebywał na kwaterze w jej mieszkaniu we Włocławku. Pod ps. "Myszka" pełniła funkcję łączniczki "Michała", referentki WSK Obw. Włocławek, a także była czynna w służbie BIP KO, przechowując i kolportując gazetki przywożone z Warszawy. W jej mieszkaniu mieściła się także okresowo skrzynka pocztowa KO dla KG AK.

Po zakończeniu wojny pracowała w ośrodku zdrowia we Włocławku. Prawdopodobnie była czynna w organizacji "Nie". Zmarła 1 V 1954 r. i została pochowana w Warszawie na Powązkach.

Brat Raszówny, Henryk, o nazwisku konspiracyjnym Brzeski, mieszkając we Włocławku, w latach 1941-1942, pełnił funkcję prokuratora Wojskowego Sądu Specjalnego KO AK Pom., organizował konspiracyjną sieć sądownictwa. Od 13 IV 1942 r. działał na terenie Warszawy. Brał udział w Powstaniu Warszawskim.

APAK, T.: Chyliński J., Gruetzmacher H., Jagielska I., Raszowie H. i Z., Schulz A., Zieliński J. W.
AK na Pomorzu...; Chrzanowski, *Konspiracja...*, s. 20; *Walka podziemna...*; Zawacka, *Szkice...*

Hanna Maciejewska-Marcinkowska

Źródło: „S.B.K.P. 1939-1944”, pod red.
 Hanny Maciejewskiej-Marcinkowskiej, Elżbiety
 Zawackiej, Toruń 1994, cz. I, s. 174

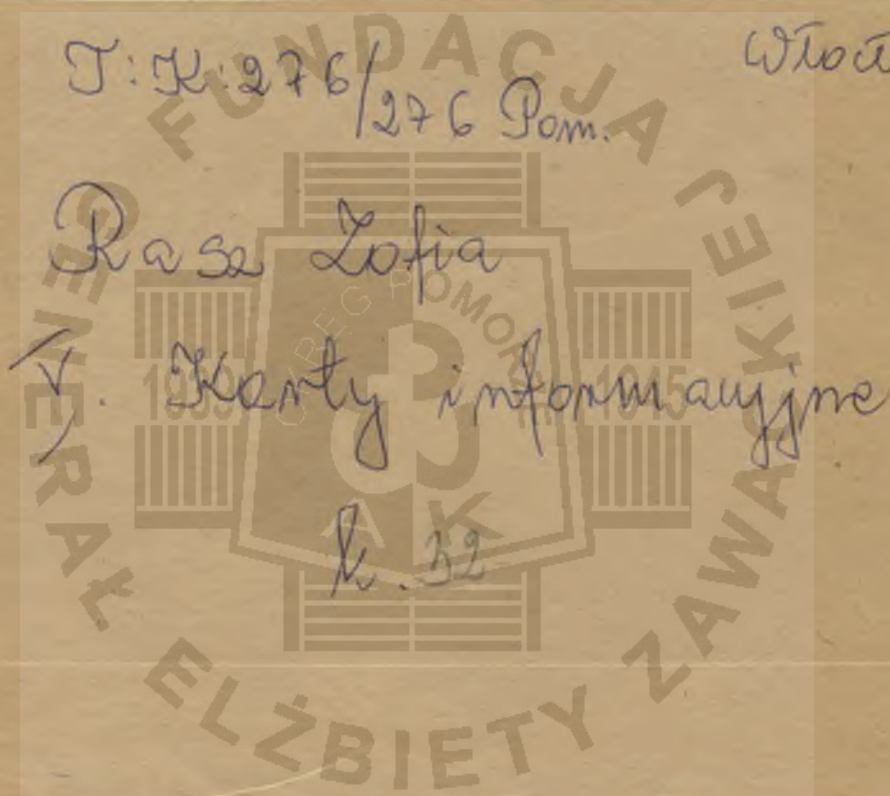
T:K: 276/276 Pom.

Wrocław

Rasa Lofia

V. Karty informacyjne

k. 32

rel. 276/7

Włodzawek
1

†† Rasi Zofia Rasz
 "Maryska" Rasz

8. zima 1939

9. 1945

10. Włodzawek
 Lycyński 7?

11

12. inf. 7 Dornoch rel o Gmetsmaler
 "Zielniński"

 Winnicko w klatce "Soy" verte
 relatorce prosta Irene Wiedawski
 02-112 Wra ul Koswickiego 7 m 12

276 Poni WSK
Ktoś tam 2
++ Rarżówna Zofia " Myśka
BSP KO - Poniore insp. Bydgoszcz

286. f Chylini 175 r, 2 XI 77.

podaje 9. olnecki
Budy lot 020. Saboter, Dypende? BSP?
sy. 29. al. Cyganke 13
płk. poistery 2 kg

podaje 13: Kuzynka Grymaszowa

Zna Pordleka - Spryngińska

27.05-77 H. Grewyńska towała, że nie żyje ale żyje
jej brat Raa pod wrota wsi SKZ

K

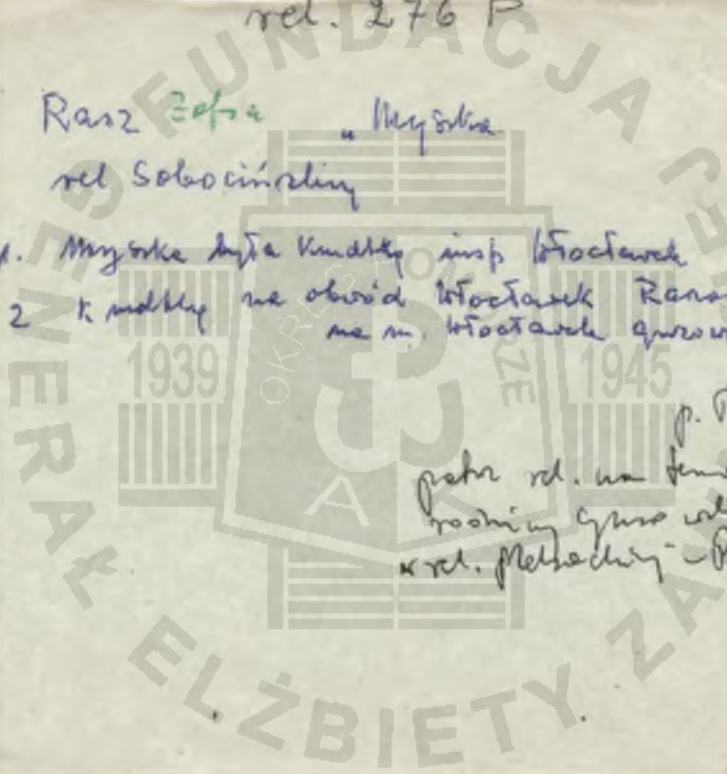
rel. 276 P

Włodawa

Rasz ^{30/4} " Myślica
rel. Sobociński

3

1. Myślica była kładką insp. Włodawa
 2. k. kładki na obszar Włodawek Raszowa
na m. Włodawa granice - mi-
- p. Potholki
pabr. rel. na temat
rozmowy z tymi osobami
x rel. Potholki - Potholki

276/P. WFootawele
1721 5
++ Rans Mytke
woj. Wojenickie Zalmolewa (11 v. 81) w. Myski
spok w in. "Michał" z "Długim" (prawo-
podobnie Gross), w tym czasie kiedy był
później w tym czasie kontaktu po naszym
druga kawa 42
jako Witek

1. 2. 276 Pom. 3. NSK
Wrocław
6
 4. ++ Rasz, Zofia 5. Rasz
 6. 4 ~~...~~ 7. Rasz
 8. Kasia, Zofia i Walentyna 9. ar. 14. 2. 1907. Lasko
pow. Wrocław
 10. Wrocław 11.
 ul. Mickiewicza
 12. Relacja siostry Włodawskiej Jędrzej, verte
 K 370/186 Tępernicka - stempiki - Krasnowicka referata BHP
 MU 23 pow. Wrocław

Reprezycjone u 1943 v. - do 1945 Tazawickie
Tuzp. Wioctaweli -

Tormin byl inspektorom szkolnym Raso

Rariona z ps Myske

Wtoctans

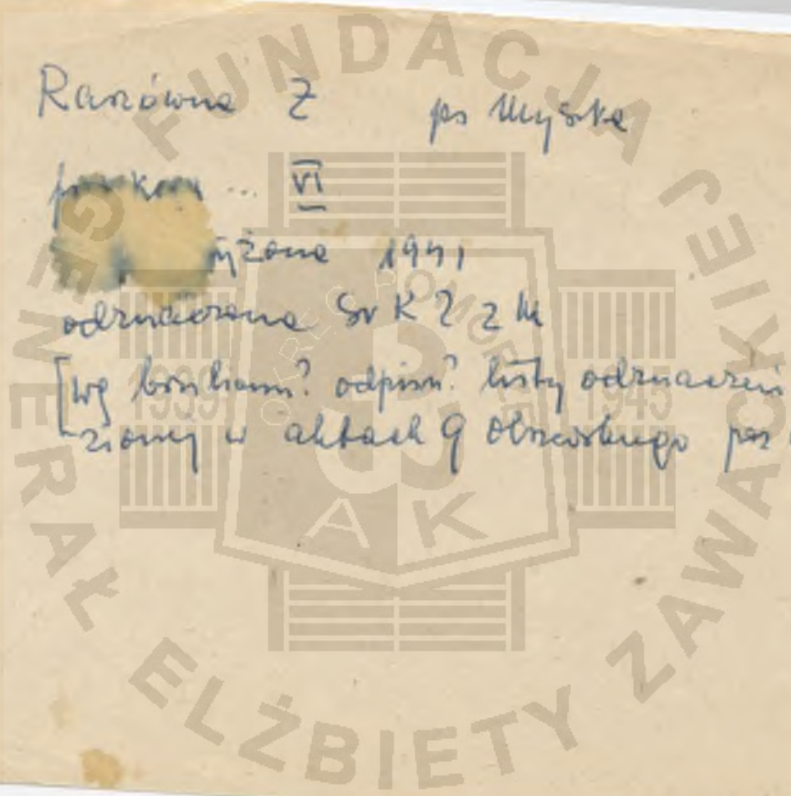
7

funkom ... VI

Wzome 1941

odmieserane Sv K 2 2 M

[Wg konham? odpim? listy odmieserane znak-
zomy w aktach 9 Obwodowego par 64]

Wyc. z listu Trauy Jagielskiej Nowakowej ps. "Ewa" 8

Wtębowate

pp. Zonia Rassowa (Myska) -
siostra Michała - siostra V
(morta cioternie - 22)

Ranowne Zofia ps. Myska

Wrocław

1709

nr 4 Jędrzejów (VI 1996 - odmiana
informacje)

była zastępczynią Wład Ziemowit
która w Jędrzejów była szefem WSK
na Półdnie Półkuli

Jędrzejowski Spółdzielca Ziemowit w Poznaniu
2 x we Wrocławiu

FUNDAACJA 10

ZOFIA RASZOWNA PS.MYSZKA - WLOCLAWEK UL.CYGANKA:

Myszka utrzymywała stały kontakt z kolejarzami którzy przewozili bibule i poczte z KG.u niej byl pkt przerzutowy. Ja sama czesto zabieralam od niej pozostawione tam ulotki,ktore byly rozprowadzane po calym Pomorzu.Utrzymywała rowniez kontakt z osoba ktora pracowala w wiezieniu w Poznaniu, stamtad przemycano grypsy od wiezniow jak rowniez przesyłano im wiadomosci lub pomoc zywnosciowa.Myszka czesto otrzymywala zywnosc od rodziny ze wsi i ta przeznaczala na pomoc dla wiezniow.Wspolpracowala z Wackiem (W.Guzowski - ogrodnik),okazywała zawsze bardzo duzo odwagi.U niej ja znalazlam schronienie na kilka dni po mojej ucieczce z domu.Pewnego dnia powiedziala mi,ze moze u niej byc jak dlugo zechce,ale musi mi powie-ziec,ze zostal aresztowany Hermann,nie okazala zadnego strachu,po rozmowie i przedyskutowaniu sytuacji,bo wysunela projekt przerzucenia mnie do rodziny na wies,ale ta tez Hermann znal, zadecydowalam jechac do Bydgoszczy.U Myszki kiedy sie przyjechalo,zawsze spotykalo sie cieple i serdeczne przyjecie.

(... - ...) *cyferek dane biograf*

*nr. 3 Jajicki King - Nowak
XII 83*

ŻBIETY

KO Półn
AK
11

RASZ L. ps. "Myśka"
Stwierdzenie BIP Okr. Półn.

Źródło: Rel. Fr. Bendiga. Arch. AK, M-30
s. 2

A. Zak. 91

Forma
Wrocław AU 12

nasz Zofia, ps. "Myska"

była kumielem obywatela

Komunistki K., Obóz Pamięci Armii Krajowej. Od
"Grunwaldu" do WIK-u, WPH, 1993, nr 4 (146),
s. 176.

MLbE 94

Rasz Zofia
"Myszka"

Wasa, Pomona
2W2-174
14

- oref. Skrzyby BiP Pomorskiego Okręgu
2W2-AK

1939

1945

B. Chrasnowski, "Konspiracja ...", str. 20
K. Wojt/VI.94.

Włodzki

AK

16

Raszowa Zofia, ps. "Myszka"

była referentką WSK w inspekcji Włodzki.

Komunistki U., Olsz Pomona... Ujeżdż.

Przeł. H.A., 1993, nr 4 (146), s. 87.

MLb7 - 94

Правління Іофія

Ліоціалек
WSK - AK

17

по „Шырава“ Команда Інспекторату
WSK Ліоціалек, Іззеріска і Курьеры
до ній быў Іадвіга Деміла.

Іаіушчэі Рамораме III с. 57

І.к.

✓

Włodzisławek
WSK - AK 18
Dziszka Elżbieta [Zofia]
ps. „Dziszka”, komendantka obwodów
wojewódzkiego, wspólnie pracowała z Haliną
Krzyszczoną - Pietkiewiczową.

Івасіевіч Рамонавіч... 8. 133

Л. К. - 1994

✓

Włodławek
AK

19

RASZOWNA ZOFIA PS.MYSZKA

Utrzymywała kontakt z kolejarzami, którzy jeździli na pociągach do GG. Uniej był pkt przerzutowy poczty z KG i bibuły. Ewa często na rozkaz „Michała” i „Zbyszka” odbierała od niej bibułę i pocztę. Ulotki były rozprawdane po całym Pomorzu. Miała kontakt ze znajomą swoją, która pracowała w więzieniu w Poznaniu, stamtąd przemycano grypsy od więźniów jak również dostarczano paczuski z żywnością.

„Myszka była bardzo odważna, Ewa” po swojej ucieczce z domu znalazła u niej schronienie lecz okazało się że we Włodławku nadal szaleje Gestapo, mimo to „Myszka” powiedziała jej, że może pozostać jak długo chce. Woląla nie narażać nikogo

i wyjechała.

12-12-94

902
94

RASZ ZOFIA

ps. "Myszka"

Włocławek
20
KO AK

Szef Służby BIP KO ZWZ-AK Pom. (po Kazimierze Hoffmann).

Zr.: B. Chrzanowski, Konspiracja rządu RP w regionie nadbałtyckim (1939-1945), [w:] Walka podziemna..., s. 131.

MGr'94

Кроcker

Раса Зоје

21

Зо мойми паштере и отходли здох-
ка ке мотобилу. Зумте и 1954 р.
и сапителу Елхистерелу и Лине.

206. Т. : J. Јаг, еблиј (лист Е.2.

2 ду. 10. XII 27r - hope)

ММ-94

Raszko wofia

ktociawen
DK 12

od Rasnowy J. Jaziebnie odbierane
pouty z KG (i die KG zostawiane).
(Musiace nie tem skyn nle poutowe
KG die uo)

zob. telnie J. Jaziebniej (list z dn.
8.01.76) (225.02.84)

HMM-pn

Włodarek

AK

33

Rasz Zofia

tajemnicza Gruetzmachera.
Pośmiertnie odznaczona Krzyżem AK
z Londynu. Zmorta w 1954 r. w
Karszowie

źródło: listy S. Postolskiego z dn. 13.06.
82 r.
(tenże pełnomocnik)

J.M.N.

5.22.4.19.

Wrocławski 241
Lipno

Pomorze

ZWZ - AK.

†

Raszkowa Maria) Lodia

Nezwisko i imię

Nezwisko panięskie

"Myske"

Pseudonimy

Nezwisko okupacyjne

Imiona rodz. nezw. matki

okoto 1905r

Data i miejsce urodz.

Wrocławek ul. Cyganika

+ 195

Kamerek

Adres obecny okup.

Data i miejsce smęrci

Jan Hamara

Zródle i zapisy biograficzne: z relacji pisl 1976r.

Nowakowej - Jagielskiej "Zwa" nr. 37/II Tomui

vante

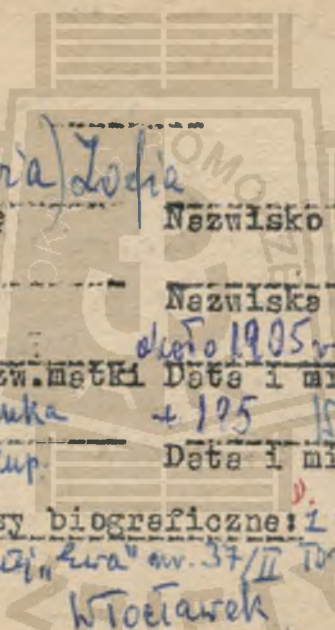
ml.

Wrocławek

MB

dotac. tel. Sobociński Rejestr nr. 26/II

FUNDACJA

zako kuzierka jejt brota "Michala gzymachera jeidrite do
miej. Ross. M. miata mieszkanie kontaktowe. Przedwojowa
spalownia, ul. Włodarska, ul. ~~Zabia~~ Engauka
Pielatorka. Si u niej mieszkała gdy się ukrywała
2) ul. ust. Jadręga Glińska 27 IV 1978 r. pismo 166/2 Bydgoszcz
u niej w Włodarskiej ul. Engauka ukrywała się pierwszy
raz: jej mąż "Michał, Maria" Henryk Gwieżdżoch.
p. u. Henryk Wilkiński. Pielatorka również u niej prze-
szkolenie, ukrywała się przez 2 tygodnie. Do-
kądia Pielatorka "Pierwot" kilka dni i z cym-
ni p. Wilkiński Jan Hofeich - krewny p. Paszki
i Gwieżdżoch. Żyła wyrażnie prac konspiracyjną
pożne powieści, odważy i wielki Kultury i solidności
Niż wstawi razem wszystkich pomianach gady siwiste
p. Stwierdzenie Własności podpis Stwierdzenie

Pomorie.

+ Raszowa
+ ps. Myska

WSK- AK
Włocławek 25

Włocławek ul. Cyganek

adres obywatelski

+ zmiana w Urzędzie
Zwójca, Teląg i Komendantki WSK- AK na Okręgu Pomorie
Ochotnickiej Kuchni nr. 32/2 Toruń, str. 3.

Włocławek

nie
verte

sub

Obwód Włocławek „Ogrody” przewodniczący był
pocz. k. k. obwodu WSK. — Rasnowy p. „Włocławek”

R₁

Włocławek

AK
masz

RASZ Zofia
"Myszka"

Pomona

kurierka okręgowa
inspektorat rejonowy
Włocławek

AK rozwój organizacyjny
za. K. Komonowski
wyd. Bellona W-wa 1996 n. 363,
367, 373

27
Włocławek

Raszdwno Zofia ps. Mysaka

siostra "Michał" - szefa V
Była w wielkim konfidecie z Michałem, Heimerem.
"Ewa" przychodziła od niej paczki z prosą, a także cypry
od "Stenizawa"; punkt począł z KG

ob. listy "Ewy" 2/191, 27/191, 34/191

D. Zaw

+

Włodarek

AK

BiP

Pom

28

Rasz Zofia "Mysz"

prac. BiP Okr. Pomorskiego AK

Działalność inform. PPP, Wwa 2003 s. 85

JN-K

a

Włodzawek HK
Włodzawek

29

RASZ Lofia
ps. "clysaka"

Urodz. 14 II. 1907 r. wuj Łukasz K. Włodzawka
Zaproszenie do stowca w HK prowadz. od.
o liście 1942 r. przez Henryka Gruczmara-
chona ps. "clichet" pełniła funkcję łączniczki
do ref. WSK Ob. Włodzawek.

Zob. Słownik Biogr. Tow. Słow. Słow. Słow.
Fundacja "Archiwum Pomorskie" HK
Joni 1994 r. T. 1, s. 174.

W. D. / 2001

a)

RASZ Zofia
ps "Myszka"

Łączniczka walczy "M"
Kurierka drogowa
referentka w inspektoracie
Włocławek

Zob.

Krzysztof Komorowski
Konspiracja Pomorska 1939-1947
Lelwykon
Wydawnictwo Nowus-Orbis Gdynia
1993

DRnt
06 2003

str. 17, 26, 28, 181

Włocławek ^{z listu 1941}
Pomorze

30

Wrocław
Z.W.Z.-FK
Okr.
Pomorze

31

Ryszard Łofia
ps. „Myszka”

Kurierka, Techniczna, sekretarka Kancelaryjna
Sztetbu Okręgu Pomorskiego FFK w Bydgoszczy

Łódź: Bogdan Chrzaniowski } Polka Podziemna na
Andrzej Ciesiorowski } „Pomorze” nr. 1939-45
Krzysztof Stoyr

M.M. 20061 Wład. „Oskar” Poldnord Ciel. 20051 5 tr. 133.

Październik

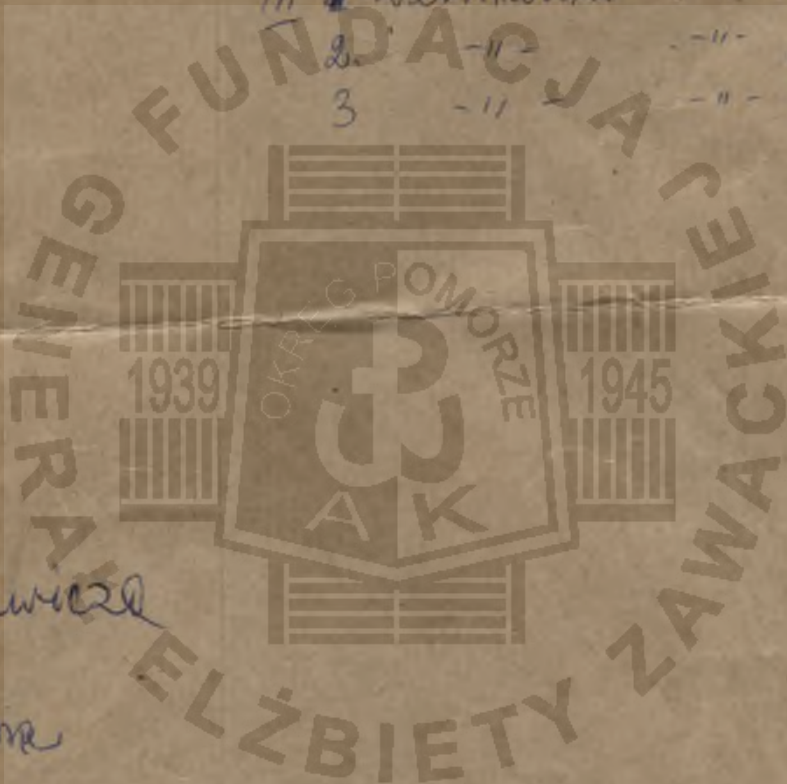
Wrocław
WSK 32

zob. Ziobkowski B., Polska Podsiemna
na Kujawach..., Toruń 2008,
s. 173, 188, 191, 200, 201-202, 219,
227, 228, 230, 242, 296-297

nr. 8/14

Opracowana D.K.
26.II.1985
na podstawie:

- II relacji siostry Ireny Włodawskiej
- III wzmianki w rel. Sobocińskiej (276 P)
- 2. - " - Jagielnik-Nowak
- 3. - " - Woproscha Zielonickiej

ul. Michalczaka

Włodawska Irena

Zawacka
Michalczaka 74-12

ps. Myszko

++ Rasz

Włocławek

Rasch Zofia

Rasz Zofia

Firma Handlowo-Usługowa
„DIADA”
86-200 Chełmno-Grubno
Tel. (0-56) 686-28-48